

Werelddocenten voor de klas

Inleiding

De inzet van werelddocenten* draagt bij aan een inhoudelijke versterking van het onderwijs én aan het verminderen van het lerarentekort. Werelddocenten zijn mensen met een migratieachtergrond die in hun land van herkomst leraar waren.

In diverse klassen brengen werelddocenten hun perspectieven, taalgevoeligheid en interculturele competenties mee. Ze herkennen de uitdagingen van meertalige leerlingen, kunnen fungeren als rolmodel en dragen bij aan een inclusiever leerklimaat. Juist in een samenleving die internationaliseert, is deze diversiteit geen bijzaak. Tegelijkertijd staat het onderwijs voor een structureel lerarentekort. Werelddocenten met een onderwijsbevoegdheid die in Nederland geldig is, vormen op termijn een beschikbaar en gemotiveerd potentieel. Door werelddocenten gericht te ondersteunen, kan capaciteit worden toegevoegd en kwaliteit en diversiteit worden versterkt.

Veel werelddocenten die leraar waren in het land van herkomst, beschikken over relevante kwalificaties en kunnen, met gerichte ondersteuning, instromen in het Nederlandse onderwijs. Vooral in tekortvakken zoals bètavakken en talen in het voortgezet onderwijs.

Kansen en knelpunten

Werelddocenten ondervinden uitdagingen zoals taalverwerving, diplomawaardering en beperkte toegang tot passende leerwerktrajecten. Succesvolle inzet vraagt om intensieve samenwerking binnen onderwijsregio's met lerarenopleidingen en/of met landelijke partners die zich richten op begeleidingstrajecten voor deze doelgroep. Daarnaast is er ook contact nodig met de scholen om kandidaten te plaatsen en evt. met gemeenten en UWV. Bestaande initiatieven tonen aan dat een geïntegreerde aanpak met taal, didactiek en praktijkervaring effectief is.

Een voorbeeld is het leerwerktraject 'Statushouders voor de klas' van Hogeschool Utrecht (HU) in samenwerking met UAF en Onderwijsregio Midden-Nederland Leert. Dit traject richt zich op bètavakken als wiskunde, natuurkunde, scheikunde, techniek en informatica en combineert NT2-lessen, vakdidactiek, pedagogiek en stages. Sinds 2022 biedt de HU intensieve begeleiding via leernetwerken, workshops (waaronder drama, ICT en logopedie) en een sterk regionaal netwerk. In 2026 is een nieuwe groep gestart. Uit de eerdere groepen zijn er inmiddels meerdere deelnemers die een stage- of betaalde banen hebben gevonden binnen de onderwijsregio.

Ook lerarenopleidingen in Amsterdam, Rotterdam en Zwolle beschikken over soortgelijke ervaring. Daarnaast bieden landelijke partijen hun netwerk en expertise aan: [Wereldburgers](https://wereldburgers.nl) voor de klas en docentvluchteling.nl

Vorbereiding en besluitvorming

Vooraf moet helder zijn of een regio voldoende randvoorwaarden heeft om een traject te starten. Afstemming met partners is noodzakelijk, evenals goede contacten met gemeenten, scholen en kandidaten. Dit zorgt voor een stevige basis.

Werving en selectie

Een gerichte wervingsstrategie is essentieel. Focus op tekortvakken en realistische functies vergroot de kans op duurzame plaatsing. Samenwerking kan gezocht worden met landelijke partners maar de werving en selectie kan ook door de onderwijsregio zelf worden opgepakt. Screening omvat controle van diploma's en bevoegdheden via DUO en andere instanties, evenals beoordeling van het taalniveau. Minimaal B1+ is wenselijk om effectief deel te nemen.

Toelating en randvoorwaarden

Toelating vraagt om zorgvuldige afstemming. Belangrijke voorwaarden zijn financiële ondersteuning vanuit de onderwijsregio of gemeente, vrijstelling van sollicitatieplicht of een aanstelling als onderwijsassistent en voldoende tijd voor het intensieve traject (meestal vier dagen per week). Ook praktische factoren zoals reistijd, gezinssituatie en belastbaarheid spelen een rol in de haalbaarheid.

Opleidingstraject

Het opleidingstraject vereist maatwerk. Naast vakdidactiek en pedagogiek ligt de nadruk op taalontwikkeling, inclusief vak- en klastaal. Vaak is een traject van één jaar krap, zeker als het taalniveau nog moet groeien. Doorlopende taalondersteuning en eventueel een voorbereidende fase zijn daarom belangrijk. Ook interculturele vaardigheden en kennis van het Nederlandse onderwijssysteem vragen aandacht.

Stage en begeleiding

Het werkplekleren wordt gefaseerd opgebouwd, van observeren naar zelfstandig lesgeven. Goede begeleiding op de werkplek is cruciaal, evenals een taalrijke omgeving met gerichte feedback. Heldere communicatie tussen opleiding/begeleiding, school en coördinatie voorkomt problemen. Aandacht voor culturele verschillen en reflectie daarop ondersteunt het leerproces.

Overgang naar werk

Na het traject blijft begeleiding nodig. De overgang naar een baan kan uitdagend zijn door verschillen in schoolcultuur en verwachtingen. Onderwijsregio's kunnen ondersteunen in deze fase.

Duurzame inzet

Een zorgvuldig inductieprogramma op school vergroot de kans op succes. Dit omvat begeleiding binnen het team, aandacht voor integratie en ondersteuning bij professionele taken. Blijvende begeleiding helpt werelddocenten zich verder te ontwikkelen en duurzaam in te zetten binnen het onderwijs. Tegelijk dragen zij bij aan de diversiteit en verrijking van schoolteams.

* Deze handreiking richt zich op werelddocenten. Er is echter ook andere potentiële groep. Zij hebben in het land van herkomst in het onderwijs gewerkt en kunnen in Nederland een functie als onderwijsassistent of leraarondersteuner gaan vervullen.

Deze samenvatting is ontwikkeld door de Realisatie-Eenheid.

Als je ideeën, suggesties of aanbevelingen hebt, dan kun je die met ons delen door een e-mail te sturen naar onze dienstpostbus: realisatieeenheid@minocw.nl.